

Sensitive børn

Forfatter: Athina Delskov og Lene Sonne

Forlag: Aronsen

Anmeldt af: Bjarne W. Andresen

Anmeldt dato: 02-12-2014

Sider: 342

Sensitive børn er skrevet med stor kærlighed og indlevelse for en gruppe børn, som bliver misforstået og ikke får mulighed for at udfolde deres potentiale. Bogen er skrevet tæt på børnenes hverdag og har kapitler til såvel forældre som fagpersoner. De mange cases og forslag til tiltag gør den anvendelig for alle, som har med børn mellem 0 år 12 år at gøre. Sproget er let at gå til, selv om det kræver en del af læseren at gennemskue bogens opbygning.

Der er fordomme nok om sensitive børn, og *Sensitive børn* tager fat i dem fra starten. Rigtigt er det, at sensitive børn lider under, at de ikke passer til forventningerne til deres adfærd. De prøver hårdt og kan se, når det mislykkes. Dermed ikke sagt, at sensitive børn er ens. Bogen nævner de forsigtige børn (de introverte), de udadvendte børn (de ekstroverte), de nyhedssøgende børn (high sensation seekers), de højtbegavede børn samt børn med diagnoser. Heldigvis er det sådan, at de foreslåede tiltag vil gavne alle. En del børn kan slet ikke trives uden.

Sensitivitet kan ses i generne og nedarves. Hjernescanninger viser forskelle på, hvordan sensitive hjerner bearbejder indtryk i forhold til andre. De var mere aktive, og der er særligt stor forskel på hjerneaktivitet ved svære opgaver. Sensitivitet er altså ikke kun et skøn ud fra f.eks. et skema.

Bogens eget spørgeskema differentierer ikke efter alder og definerer ikke en række værdiladede tillægsord. Hvad er "særlig kærlig", "høje lyde", "fysisk tæt på", "meget generet", "reagerer stærkt", "i særlig høj grad" og "mange og små detaljer". Eksemplerne er hentet bare fra de første 8 spørgsmål. Svarer man "ja" til mindst 15 af de 47 spørgsmål, er barnet sandsynligvis sensitivt.

Bogen pointerer, at skemaet primært er et udgangspunkt for at lære barnet nærmere at kende og minder om, at vi ser barnet forskelligt. Forældre bør udfylde det hver for sig. Forældres bekymring smitter, og sensitivitet er arveligt. Derfor kan spørgeskemaet også lære de voksne en hel del om, hvordan de betragter barnet. Barnet reagerer forskelligt i forskellige kontekster, og netop disse forskelle kan være udgangspunkt for en samtale om nye tiltag.

Børnenes potentialer blomstrer ved opvækst i værdsættende miljø med passende stimulering. De visner derimod, når barnet tror, at "Det er mig, der er noget galt med." Hvad der er et godt miljø for nogle, kan være en trussel mod selvværdet hos et sensitivt barn. Sensitive børn kompenserer hurtigere for det manglende, når de kommer i et passende miljø. "Somme tider retter et barn sig, blot

det særligt udfordrende i barnets omgivelser fjernes. Så kan det sensitive barn være mindre på vagt og få overskud til at være sig selv." Bogen indeholder mange af den type udsagn, som burde være almen pædagogisk grundviden om alle børn. Rigtigt mange af de konkrete forslag kunne lige så godt stå i en grundbog i almenpædagogisk praksis. Det bliver de ikke ringere af.

Listen over tiltag er lang. Hold fast i de tiltag, som virker. Også efter den forudgående uhensigtsmæssige adfærd er væk. Anerkend barnets forsøg, også selv om de mislykkes. Det er værdifuldt at prøve. Tænk i blodsukker. Beskyt mod overstimulering, men barnet har brug for udfordringer og grænser, blot i en venlig tone. Glem dannelse og høflighed, find i stedet barnets motiver. Brug en anerkendende tilgang og tag udgangspunkt i det enkelte barn.

Det er alt sammen tiltag, som burde være en del af den almene pædagogiske værktøjskasse, men her sættes de ind i sammenhæng med sensitive børn. En vigtig pointe er, at "nogle gange virker ingen af disse forsøg." Så må man lede videre. Der savnes også en prioritering af tiltagene. Hvor vil det være relevant at sætte ind først?

Forholdet mellem diagnoser og sensitivitet beskrives bl.a. sådan: "Et barn, der konstant er overstimuleret og måske har været det hele sit liv, kan få en adfærd, der kan forveksles med ADHD. Så vil ADHD-medicin ikke hjælpe barnet." Pædagogiske tiltag vil hjælpe barnet i begge tilfælde, og det er også det, bogen beskæftiger sig med. Arbejdshypotesen er, at børns diagnoser kan blive mindre udtalte, hvis man fra starten tager højde for deres sensitive træk.

Sensitive børn har en meget bred målgruppe, og en del af kapitlerne vil kun interessere enkelte grupper. Man kommer et godt stykke ind i bogen, inden det bliver klart, hvordan opbygningen er. Der er meget for forældrene. De mere faglige kapitler er hensigtsmæssigt delt ind i sundhedsplejerskernes område, dagpleje og vuggestuer, børnehaver, skolestart og indskoling samt skolen (som åbenbart ikke indbefatter indskolingen?). Forældresamarbejdet får også et særligt afsnit.

Modsat mange andre medier peges der på ulemperne ved dagpleje for sensitive børn. Tilknytningen til kun én voksen er sårbar ved sygdom mm. Legestuer kan være en stor udfordring. Dagplejernes begrænsede viden og deres hindringer i at komme på kurser. I kapitlet om børnehaver fremhæves særligt en børnehaver i Slagelse, som ved nærmere undersøgelse viser sig at være den børnehaver, hvor den ene af forfatterne indtil november i år har været leder. Det burde fremgå direkte af teksten.

De sidste kapitler har lidt præg af rodekasser for det, som ikke lige kom med i første del af bogen. Alligevel fremstår de særligt helstøbt. Forfatterne bliver personlige. De smider Janteloven på porten og fortæller, hvad de selv har gjort i deres arbejde som bl.a. psykolog og børnehaverleder og i HSP foreningen (foreningen for særligt sensitive mennesker). *Sensitive børn* har rigtig mange gode eksempler hentet fra forfatternes egne observationer. Det er her, de viser ikke bare deres viden, men at de også kan handle relevant. Den afrunding gør *Sensitive børn* til både en kilde til baggrundsviden og en værktøjskasse med relevante tiltag.

